



**MUHAREBELER
ve
DÜŞMAN ELİNDE KALANLAR
ve
KARTALLI KÂZIM'IN HİKÂYESİ**

*İnönü meydanı, yavrum,
rüzgâr,
soğuklar insanı arı gibi haşlıyor.
Zemheriler bitti diyelim,
hamsin ya başladı, ya başlıyor.
Muharebe beş gün beş gece sürdü.
Kan gövdeyi götürdü.
Ve nihayetinde
düşmanlar karın üstünde
top arabaları, sandıklar dolusu konyak,
altı kamyon bıraktılar.
Sonra, kaçarlar, yavrum,
köyleri, köprüleri yaktılar...*

*Bu, Birinci İnönü,
sonra ikincisi :
23 Mart 1921 günü
düşmanın Bursa ve Uşak grupları üstümüze yürüyor.
Onlarda, topçu ve piyade*

*bizden üç kere fazla,
bizim atlımız çok.
Atların mekanizması,
hartucu,
namlusu yoktur
ve kılıç
çıplak, ucuz bir demirdir.*

*26 Mart :
Akşam.*

Sağ cenah ilerimize yanaştılar.

27 Mart :

Bütün cephelerde temas.

28, 29, 30 :

Kavgaya devam.

Ve Martın 31'inci gecesinde,

(ayıdığı var mıydı bilmiyorum)

İnönü karanlığı sesler ve kıvılcımlarla doluydu.

Ve ertesi gün

1 Nisan :

Metristepe aydınlanıyor.

Saat altı otuz.

Bozöyük yanıyor.

Düşman muharebe meydanını silâhlarımıza terketmiştir.

Sonra, 8 Nisandan 11 Nisana kadar :

Dumlupınar.

Sonra, Haziran.

Bir yaz gecesi.

Dünyada yalnız pırıltılar

ve böceklerin sesi.

Sakarya'yı üç yerinden sallarla geçiyoruz.

Basarak aldık

Adapazarı'nı.

Ve dolaşıp Sapanca Gölü'nün sazlıklarını

yanaştık İzmit'in doğusunda çuha fabrikasına.

Düşman,

kısmen gemilere binerek

denizden

ve kısmen

Karamürsel üzerinden

Bursa'ya çekilip

boşalttı İzmit şehrini gece yarısı.

Sonra 23 Ağustos :

Sakarya melhamei kübrâsı ki

devamı 13 Eylül gününe kadardır.

Bizim kırk bin piyademiz,

dört bin beş yüz atlımız,

düşmanın seksen sekiz bin piyadesi,



*üç yüz topu vardır.
Harp meydanının kuzey yanı
Sakarya
ve dağlardır :*

*keskin
ve dik yamaçlarıyla
ve kireçli toprakları
ve kayalarında tek başlarına birbirinden uzak*

*haşin
ve münzevi çam ağaçlarıyla
Abdüselâm-dağı,
Gökler-dağı,
dağlar.*

*Ve Sakarya'dan bu havalide
yalnız, çatal tırnaklı karacalar su içmektedir.
Ankara suyunun döküldüğü yerden
Eskişehir kuzeybatısına kadar
Sakarya mecrası uçurumlar içinden geçmektedir.*

*Güneyde
ve güneydoğuda
yapraksız ve hazin
geniş ve uzun
ve insana bıraktığı hiçbir şeye acımadan
ölmek arzusu veren
Cihanbeyli ovası :
çöl...*

*Bu çölün,
bu dağların,
bu nehrin ve bizim önümüzde
yirmi iki gün ve gece fasılasız dövüşüp
düşman ordusu ric'ata mecbur kaldı.*

*Buna rağmen :
Sene 1922
ve 15 vilâyet ve sancak
ve 9 büyük şehir
düşman elindedir.*

*İnanılmaz şeyler düşmandadır ki
bunların arasında :*

*7 göl, 11 nehir
ve köklerinde baltamızın yarası
ve yangınlarıyla bizim olan
yüz kere yüz bin dönüm orman,
bir tersane, iki silâh fabrikası,
ve 19 körfez ve liman ki
belki birçoğunun
rıhtımı,
mendireği,
kırmızı, yeşil fenerleri yoktur*

ve belki sularında
ateş kayıklarının ışıltısından başka ışık yanmadı,
fakat onlar tahta iskeleleri ve kederli balıkçılarıyla bizimdiler.
Sonra, 3 deniz,
6 kol tren hattı,
sonra, göz alabildiğine yol :
sılaya gittiğimiz,
gurbette görüldüğümüz
ve neden ve niçin olduğunu sormadan
çöle, Çanakkale'ye,
ölüme gittiğimiz yol
ve sonra toprak
ve o toprağın insanları :
Uşak tezgâhlarının halı dokuyanları,
klaptan işlemeli eğerleriyle meşhur
Manisa'lı saraçlar,
yol kıyılarında ve istasyonlarda açlar
ve kurnaz
ve cesur
ve ağırbaşlı ve çapkın
ve kütleleriyle delikanlı
İstanbul ve İzmir işçileri
ve zahire ve kantariye tâcirleriyle eşraf ve âyân,
kıl çadırılı yürükleri Aydın'ın,
ve sonra, ırgat,
ortakçı,
maraba,
davarlı ve davarsız,
yarım meşin çizmeli
ve ham çarıklı köylüler.
15 vilâyet ve sancak
ve 9 büyük şehir
düşman elindedir.

Mehtaplı bir gece,
gümüş bir kutunun içindesin :
ortalık öyle bir tuhaf aydınlık, öyle ıssız.
Ya çok seslidir
ya hiç ses vermez mehtaplı gece zaten.

Yatıyor filintasının arkasında Kartallı Kâzım.
Kız gibi Osmanlı filintası.
Parlıyor arpacık
namlının ucunda :
yüz yıllık yoldaymış gibi uzak
ve bir damlacık.

Kâzım emir aldı merkezden :

**Gebze'deki İngiliz'in tercümanı vurulacak.
Köylerde teşkilât kurmuş tercüman Mansur :
satıyor bizimkileri.**

**Kâzım iyi hesaplamış herifin geçeceği yeri.
İşte sükün etti Mansur karşıdan :
beyginin üzerinde.
Beygir yüksek,
İngiliz kadanası.
Kendi halinde yürüyor hayvan
ortasında demiryolunun
sallana sallana,
ağır ağır.
Tercüman herhalde bırakmış dizginleri,
başı sallanıyor,
belki de uyuyor üzerinde beyginin.**

**Yaklaştıkça büyüyor herif.
Zaten mehtapta heybetli görünür insan.**

**Arada kaldı kalmadı dört yüz adım,
namlıyı kaldırdı birazcık Kâzım,
nişan aldı sallanan başına Mansur'un.
Soldaki yamaçtan bir taş parçası düştü.
Bir kuş uçtu sağdaki ağaçtan,
-ağaç çınar-.
Kuş ürkmüş olacak.
Çevrildi Kâzım'ın başı kuşun uçtuğu yana,
mehtapla yüz yüze geldiler.
Mehtap koskocaman,
desdeğirmi,
bembeyaz.
Ve Kâzım'ın gözünü aldı âdeta.
Zaten bu yüzden,
tekrar göz, gez, arpacık
ve filintayı ateşlediği zaman
ilk kurşun Mansur'un başını deiecek yerde
galiba omuzuna girdi.
Herif «Hınk» dedi bir,
beyginin başını çevirdi
dörtunal kaçıyor.
Yetiştirdi ikinci kurşunu Kâzım.
Beyginin üstünde sola yıkıldı Mansur.
Üçüncü kurşun.
Tercüman düştü beygirden.
Fakat bir ayağı üzengiye takılı kalmış,
sürüklendi kaçan hayvanın peşinde biraz,
sonra kurtuldu ki ayağı
yıkılıp kaldı olduğu yerde.
Yamaca sardı beygir.**

**Kalktı Kâzım,
yürüdü Mansur'a doğru,
üzerinden kâatları alacak.
Arada dört telgraf direği yalnız,
ellişerden iki yüz metre eder.
Mansur doğruldu ansızın,
kaçıyor bayır aşağı.
Filintayı omuzladı Kâzım.
Dördüncü kurşun.
Yıkıldı herif.
Koştı Kâzım.
Doğruldu yine Mansur.
Yürüyor sarhoş gibi sallanarak,
kaçmıyor artık,
yürüyor.
Kâzım da bıraktı koşmayı.
Deniz kıyısına indiler.
Orda boş bir fabrika var,
bir de beyaz bir ev,
tahta iskelesi iner denizin içine kadar.
Mansur suya giriyor,
kâatlar ıslanacak.
Beşinci kurşunu yaktı Kâzım.
Suya düşüp kaldı önde giden
ve Kâzım tazelerken şarjörü
bir ışık yandı beyaz evde,
bir pencere açıldı.
Galiba bir kadın baktı dışarıya..
Boğazlanıyormuş gibi bağırdı Mansur.
Pencere kapandı,
ışık söndü.
Tercüman attı kendini tahta iskeleye.
Art ayakları kırılmış bir hayvan gibi sürünüp tırmanıyor.
Hay anasını,
ay da denize düşmüş
toplanıp dağılıyor,
dağılıp toplanıyor.
Velhasıl,
lâfı uzatmıyalım,
Mansur'un işini bıçakla bitirdi Kâzım.
Kâatlar kan içindeydi.
Fakat kan kapatmıyor yazıyı...**

**Namussuzun biriydi Mansur,
muhakkak.
Düşmana satılmıştı,
orası öyle.
Kaç kişinin başını yedi,
malûm.
Ama ne de olsa**

*mehtapta herif beygirin üzerinde uyumuş geliyordu.
Demek istediğim,
böyle günlerde bile, böyle bir adamı bile bu çeşit öldürüp
ortalık duruldukta, yıllarca sonra mehtaba baktığın vakit
üzüntü çekmemek için,
ya insanlarda yürek dediğin taştan olacak,
yahut da dehşetli namuslu olacak yüreğin,
Kâzım'ınki taştan değildi çok şükür,
fakat namuslu.*

*Ne malûm? dersin :
Dövüştü pir aşkına,
yaralandı birkaç kere
ve saire.
Ve kavga bittiği zaman
ne çiftlik sahibi oldu, ne apartıman.
Kavgadan önce Kartal'da bahçivandı,
kavgadan sonra Kartal'da bahçivan...*

